

Vårbudgeten: Chicken race med ökade konfliktytor

TORS DAG
6 APRIL 2017

Vårpropositionen den 18 april utgör startskottet för årets budgetprocess där såväl regering som opposition i hög grad försöker positionera sig inför nästa års val. God konjunktur förbättrar statsfinanserna och reformutrymmet. Samtidigt har allianspartierna de senaste veckorna höjt tonläget och verkar beredda att stoppa delar av minoritetsregeringens politik. Positioneringen är hård och tiden fram till budgeten i september ser ut att bli ett chicken race. Trots uppskrivad retorik väntar vi oss att regeringskris och extraval kan undvikas. Men regeringen kan få acceptera att en del förslag på något sätt stoppas. Det viktiga är knappast de aktuella skattefrågorna i sig utan hur olika partier kan positionera sig inför uppgiften att få fram en mer handlingskraftig regering efter 2018 års val.

Vårbudget men fokus på höstens politik

Vårbudgeten blir startskottet för budgetarbetet. Den goda tillväxten förstärker skatteinkomsterna vilket skapar manöverutrymme för regeringen. Men det är ändå osäkert hur mycket ofinansierade reformer regeringen vill föreslå. Delvis sitter krona-för-krona-principen kvar i finansministerns ryggmärg. För att behålla trumfkortet om statsfinansiellt ansvar i valrörelsen behöver större delen av reformerna finansieras. Därtill kommer att det alltmer ansträngda resursläget i ekonomin minskar motivet för finanspolitiska stimulanser.

Överlag väntas regeringens fokus på vård, skola och omsorg fortsätta. Finansiering sker delvis genom skattehöjningar. Det mesta som har presenterats de senaste veckorna handlar egentligen om utformningen av höstens budgetproposition. Det rör främst skatteförändringar som bl a höjda företagsskatter (3:12-regler), lägre uppskrivning av brytpunkter för statlig skatt, väg- och flygskatter samt högre resolutionsavgift för banker (som sammantaget uppskattas öka statens inkomster med drygt 10 miljarder 2018). Å andra sidan föreslås sänkt skatt för pensionärer. Att skattefrågorna aktualiseras redan nu kan bero på att man vill presentera "beska" nyheter först men också för att det kan ta tid att arbeta igenom skatteförslagen och att regeringen vill testa oppositionens reaktion. På utgiftssidan vill regeringen förmodligen kunna sprida ut de goda reformnyheterna i höstens budget för 2018. En tilltagande press på kommuner och landsting i flykting-

krisens spår väntas bl a innebära mer statsbidrag till kommunerna i höst.

Stark tillväxt gynnar statsfinanserna

Att tillväxten i svensk ekonomi är sysselsättningsintensiv och dessutom drivs av momsbelagt byggande och konsumtion ger extra skjuts för skatteintäkterna. Statens budget uppvisar nu stora överskott även om siffrorna för närvarande är svårtolkade då skattekontot till viss del används som ett sparkonto för hushåll och företag. Vår prognos är att svensk ekonomi kommer att utvecklas starkt 2017-2018. Även efter andra prognosmakares upprevideringar ligger vår BNP-prognos ackumulerat nästan 1 procentenhet över t ex KI:s senaste prognos. Det innebär en ytterligare cyklisk förbättring av budgeten kommande år vilket skapar utrymme för reformer. Även ett starkare än väntat utgångsläge ger en bättre nivå för skatteinkomster som ger ett genomslag under prognosperioden. Sammantaget bedömer vi att finanspolitiken kommer att vara expansiv kommande år men att skattehöjningar finansierar delar av reformerna.

Prognosjämförelse

Årlig procentuell förändring

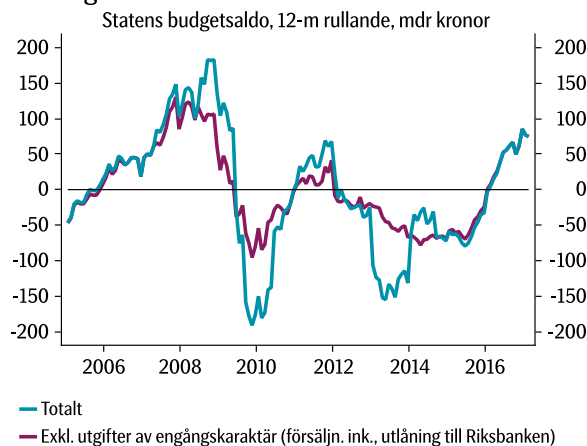
	2017	2018	2019
BNP			
Regeringen (Dec-16)	2,4	1,8	2,3
Konjunkturinstitutet (Mar-17)	2,5	2,1	1,7
SEB	3,1	2,4	---
Arbetslöshet			
Regeringen (Dec-16)	6,5	6,4	6,3
Konjunkturinstitutet (Mar-17)	6,7	6,5	6,5
SEB	6,3	6,1	---
Offentligt saldo			
Regeringen (Dec-16)	-0,2	0,4	1,0
Konjunkturinstitutet (Mar-17)	0,5	0,6	0,8
SEB	0,3	0,1	---

Källa: Regeringen, Konjunkturinstitutet, SEB

Skattehöjningar möter en oenig enighet

Att den politiska temperaturen ökar när vi nu står inför den sista budgeten före valrörelsen 2018 är inte så konstigt. Budgetarna utgör gyllene tillfällen för regeringen att visa handlingskraft och nu har också den starka

Budgetöverskott motsvarande 2% av BNP 2016

konjunkturen ökat det fiskala manöverutrymmet. För oppositionen blir det extra frestande att visa hur svag en minoritetsregering verkligen är som har en riksdagsmajoritet mot sig. Den snabba förändringen i opinionen med uppgång för Centern och nedgång för Moderaterna har säkert också bidragit till större benägenhet att försöka bemöta anklagelser om passivitet i oppositionsarbetet. Allianspartierna är nu eniga i motståndet mot höjda skatter, men oeniga om hur man ska stoppa dem. Moderaterna (och Kristdemokraterna) vill lägga en gemensam budget, Centern och Liberalerna vill istället stoppa delar av budgeten.

Hot om kaos och extraval som ingen vill ha

I grunden är dilemmat detsamma som det var när Decem-beröverkommelsen (DÖ) slöts 2014. Ett parlamentariskt läge med två minoritetsblock där ingen är beredd till formaliserat samarbete med Sverigedemokraterna förblir en svårlöst ekvation. Alla alternativ till den "DÖ-light-ordning" som etablerats på senare år innebär att något eller några partier måste ta stora steg som kan få konsekvenser ganska långt in i framtiden. Därför är det förstas mer som nu står på spel än hanteringen av några trots allt ganska begränsade skatthöjningar. Istället handlar det om att de olika partierna positionerar sig inför frågan hur en stabil och handlingskraftig regering ska kunna bildas efter valet 2018. I grunden vill nog alla undvika ett extraval så sent i mandatperioden, men allianspartierna är ändå beredda att riskera det för att visa på regeringens svaghet. Samtidigt kan man dock framstå som både splittrade och oansvariga om man inte kan enas om formerna för budgethanteringen.

Framöver finns flera huvudalternativ inför höstens budgethantering:

- 1) Politiken rullar på. Alliansen kan inte komma överens/vågar inte utmana regeringen fullt ut och avvaktar istället valet 2018.
- 2) Mindre delar av höstbudgeten bryts ut. Alliansen får med sig Sverigedemokraterna på att säga nej till en del skatthöjningar och stoppa en del utgiftsökningar.
- 3) Alliansen lägger en gemensam budget som går igenom med stöd av Sverigedemokraterna. Regeringen avgår.

4) En blocköverskridande överenskommelse där regeringen lämnar samarbetet med Vänsterpartiet och istället får stöd av ett eller flera allianspartier.

Partiernas hårda retorik riskerar att skapa låsningar framöver. Det kommer att bli svårt för Alliansen att backa från sin kritik och tillåta alternativ 1. Samtidigt är det inte heller troligt att Alliansen lyckas ena sig om en gemensam budget och provocera fram ett extraval (alt.3) så länge synen på relationen till Sverigedemokraterna skiljer sig åt. Det är inte heller troligt att Alliansen redan nu kastar in handduken genom att Centern och/eller Liberalerna går in i ett nära samarbete med Socialdemokratin (alt.4). Därför framstår alternativ 2 som det mest troliga, d v s att oppositionen ger regeringen en del nålstick, men inte så allvarliga att den väljer att avgå. En sådan utveckling är egentligen inte så extrem. Det är i linje med budgetlagen (så länge inte totala utgifter ökar i och med förändringarna) och det har tidigare inträffat att oppositionen röstat ner/kommit med andra förslag än regeringens utan att en regeringskris har uppkommit.

Alternativ 2 är också det mest flexibla för partierna sett i ett längre perspektiv. Allt tyder på att vi även efter valet 2018 kommer att ha en situation där varken Alliansen eller de rödgröna får majoritet. Om en fortsatt DÖ-lightordning inte är aktuell måste även svenska partier välja något av de alternativ som många europeiska länder redan valt: antingen ett blocköverskridande samarbete mellan traditionell höger och vänster (som t ex i Tyskland) eller någon form av samarbete med populistiska partier (som i Danmark, Norge och Finland). Socialdemokraterna lär fortsätta göra vad man kan för att få till stånd blocköverskridande samarbete medan Moderaterna har någon form av samarbete eller acceptans från Sverigedemokraterna som huvudalternativ. För Centern och Liberalerna är valet mellan dessa alternativ mycket svårt och avgörande för partiernas framtid. Troligen kommer de därför att göra allt för att skjuta upp det så länge som möjligt och åtminstone avvakta valutslaget 2018. Den förlamande verkan som DÖ-lightmiljön haft på politisk handlingskraft och långsiktighet gör att behovet av en stabil och kraftfull regering är större än på länge. Även om flera blocköverskridande uppgörelser nåtts inom t ex försvars- och energipolitik har det gått desto trögare på nyckelområden som t ex bostads- och arbetsmarknadspolitik.

Vårt huvudscenario innebär att risken för politisk turbulens som kan skada svensk ekonomi bedöms relativt liten vilket gör att effekterna på kronan och finansmarknader generellt är marginell. En expansiv budget ger visserligen tillväxstöd för en ekonomi som redan går på högvarv men givet de löneavtal som nu slutits/är på väg att slutas kommer den politiska utvecklingen inte heller att förändra spelplanen för Riksbanken.

Daniel Bergvall & Håkan Frisé, SEB Research & Strategy